

**THE REVELS PLAYS
EN DE REVELS STUDENT EDITIONS**

Thomas Kyd, *The Spanish Tragedy*, edited by David Bevington, Revels Student Editions, Manchester: Manchester UP, 1996. (ISBN 0-7190-4344-1 [pbk])

Thomas Middleton/Cyril Tourneur, *The Revenger's Tragedy*, edited by R. A. Foakes, Revels Student Editions, Manchester: Manchester UP, 1996. (ISBN 0-7190-4375-1 [pbk])

John Webster, *The White Devil*, edited by John Russell Brown, Revels Student Editions, Manchester: Manchester UP, 1996. (ISBN 0-7190-4355-7 [pbk])

John Ford, *'Tis Pity She's a Whore*, edited by Derek Roper, Revels Student Editions Manchester: Manchester UP, 1997. (ISBN 0-7190-4359-x [pbk])

Er bestaat geen gebrek aan goede uitgaven van de toneelstukken van Shakespeare. Eén verklaring voor de vele edities is het verschijnsel van de doelgroepen die de uitgever bedient. Doorgaans wordt het leger tekstgebruikers - "the great variety of readers" aan wie de opdracht in de folio-uitgave van 1623 was gericht - onderverdeeld in wetenschappers, studenten, en de algemene lezer. Ook waar het gaat om renaissancetoneel dat niet van de hand van Shakespeare is, bestaat al enige tijd een dergelijk onderscheid.

Wanneer het gaat om Shakespeares tijdgenoten in het theater, dan is de wetenschapper aangewezen op de verzamelde werken van de individuele toneel-schrijvers (zorgvuldig en duur uitgegeven, vaak al een tijd geleden, en dus in veel gevallen uitsluitend in de bibliotheek te raadplegen), en reeksen van afzonderlijke stukken zoals de *Regents Renaissance Drama Series* (uit de jaren zestig en zeventig, maar nu voor een deel herdrukt), en de terecht vermaarde reeks die in de jaren vijftig! bij Methuen begon en die sindsdien is verhuisd naar Manchester University Press: *The Revels Plays*.

Voor de student en de algemene lezer was er tot op heden het fonds waaraan onder meer Penguin onafgebroken werkt, en de verschillende initiatieven van Oxford University Press (achtereenvolgens de 'Oxford Paperbacks' en 'The World's Classics'). Nu begeeft ook Manchester University Press zich doelbewust op deze laatste, duidelijk lucratieve markt met een reeks die *Revels Student Editions* heet. Tot dusver zijn in deze serie o.m. verschenen: *'Tis Pity She's a Whore* van John Ford; *The Spanish Tragedy* van Thomas Kyd; *The Revenger's Tragedy*, met mogelijk auteurschap van Thomas Middleton en/of Cyril Tourneur; en John Websters *The*

Duchess of Malfi en *The White Devil*.

De *Revels Student Editions* is een nieuwe reeks, maar de uitgaven die erin verschijnen zijn alle gebaseerd op de oorspronkelijke, gezaghebbende uitgaven van *The Revels Plays*. Dit is niet de enige manier waarop een zekere continuïteit wordt gegarandeerd; ook zijn de meeste van de oorspronkelijke tekstbezorgers, onder het adelaarsoog van David Bevington, verantwoordelijk voor de nieuwe edities. De tekst van de toneelstukken is praktisch dezelfde als die welke eerder verscheen in de oudere reeks, ook al is voor het gemak wel op een aantal plaatsen ingegrepen. De namen van de sprekers in de stukken worden niet meer afgekort, en in de *The Revenger's Tragedy* (door R. A. Foakes zelf herzien) is *Vind.* dus uitgebreid tot *Vindice*. Ook worden de plaatsen gemarkeerd waar lettergrepen als beklemtoond dienen te worden uitgesproken. In *The Revenger's Tragedy* wordt "abused" "abusèd", "accursed" "accursèd", en "double-loathed lord" dus "double-loathèd lord". De collatie-gegevens zijn niet afgedrukt in de nieuwe editie, en de voetnoten sterk ingekort en vereenvoudigd. De noten dienen ter verklaring van moeilijke woorden en passages. Soms bevatten zij een kruisverwijzing naar andere passages in hetzelfde stuk, maar erudiete verwijzingen naar andere contemporaine auteurs zijn er niet meer. Deze vereenvoudiging levert niet altijd winst op. Dit geldt zeker voor de weergave van de *dramatis personae* in de nieuwe uitgave van Foakes. Hier is geen sprake meer van enige verklaring. Dit is echter geen beleidsregel van *The Revels Plays*, want als aanvulling op de lijst van personages in Derek Ropers heruitgave van *'Tis Pity She's a Whore* lezen wij wel dat de naam Giovanni dient te worden uitgesproken als met vier lettergrepen. Gezien de mogelijkheden, mist men bij Foakes dan ook des te meer die zo nuttige noot waarin de symboliek van de namen en de allegorische betekenis wordt verklaard:

Lussurioso ... Castiza] The names of many of these characters are Italian words, or derive from Italian words, and though the meanings of some of them may be clear enough, the definitions provided by John Florio in his dictionary, *A World of Words* (1598), illustrate what the dramatist had in mind: *Lussurioso*, lecherous, riotous; *Spurio*, a bastard; *Ambizioso*, ambitious, very desirous of honour; *Supervacuo*, superfluous, vain; *Vindice*, a revenger of wrongs, a redresser of things and abuses; *Dondolo*, a gull, a fool, a think to make sport; *Nencio*, a fool, an idiot; *Sordido*, a niggard, a dodger, a covetous wretch; *Gratiana*, from *gratia*, grace; *Castiza*, from *casta*, chaste; *Piato*, flat, squat, cowered down, hidden.

Het is zeer opmerkelijk dat deze heruitgaven van *The Revels Plays* onderling nogal sterk van elkaar verschillen. In de inleiding tot *The White Devil* en *The Spanish Tragedy* vindt de lezer geen notenapparaat. Bepaalde citaten worden in de tekst zelf

wel aan de oorspronkelijke auteurs toegekend, maar zijn verder niet geïdentificeerd. Zo komt men, zonder de bronnen te kennen of de plaats waar zulke opmerkingen te vinden zijn, volgende beweringen tegen: “Among recent critics, J. R. Mulryne has written of the ‘moral and emotional anarchy’ of [*The White Devil*] and Charles Forker has argued that Webster was working out an ‘aesthetics of chaos’”. Daar moet de lezer het dan maar mee doen. De problemen beginnen natuurlijk pas echt wanneer de student meer van Mulryne of Forker zou willen lezen. In zulke gevallen zal zelfs de docent niet in alle gevallen een oplossing weten te bieden. Daar staat echter wel tegenover dat juist in de uitgaven van *The Revenger’s Tragedy* en *’Tis Pity She’s a Whore* een en ander juist rijkelijk voorzien is van verwijzingen.

Het opmerkelijke verschil in niveau tussen de verschillende heruitgaven zien wij ook wanneer wij kijken naar de aandacht die door de verschillende tekstbezorgers is besteed aan de opvoeringspraktijk van deze treurspelen. Bevington spant de kroon als het aankomt op beknoptheid. Met betrekking tot *The Spanish Tragedy* merkt hij op: “The twentieth century has seen a handful of revivals, though it is not what one would call a fixture in the stock repertory.” Maar hoe zit het dan met dat handjevol? Teleurstellend is ook de toneelgeschiedenis zoals die wordt beschreven voor *The White Devil*. Hier vinden wij niet meer dan een opsomming van feiten. Was niet John Russell Brown de man die velen van ons in het onderwijscircuit ooit met veel verve overtuigde van het belang een brug te slaan tussen de ‘page’ en de ‘stage’? Reginald Foakes en Derek Roper nemen dit aspect wel serieus. Roper geeft een zeer grondig overzicht van de producties en bewerkingen voor theater, film en video sinds Maurice Maeterlincks *Annabella* die in 1894 op de planken werd gebracht van het Théâtre de l’Oeuvre in Parijs. Roper slaagt er goed in om weer te geven wat elke uitvoering van de andere onderscheidde. Foakes benadert het materiaal voor *The Revenger’s Tragedy* op een ietwat andere wijze, die zeker niet onverdienstelijk is. Foakes reserveert geen apart hoofdstukje voor zijn toneelgeschiedenis, maar verwerkt deze onder meer in zijn bespreking van de komische en farcicale elementen van *The Revenger’s Tragedy*. Hij behandelt de vroege critici van het stuk die hiermee weinig aankonden (waaronder T. S. Eliot), en deelt vervolgens mee hoe hij zelf door het zien van het stuk juist deze kant echt begon te waarden. Hier wordt de theatergeschiedenis in dienst gesteld van de lezer en de criticus.

In het kielzog van deze vier pionieruitgaven zullen in de loop van de komende jaren, zo laat de uitgever weten, nog een reeks andere canonieke titels volgen, waaronder *The Alchemist*, *Bartholomew Fair* en *Volpone* van Ben Jonson; Christopher Marlowes *The Jew of Malta* en *Tamburlaine*; John Marstons *The Malcontent*: en *The Changeling*, van de hand van Thomas Middleton en William Rowley. Er zal zeker een grote markt zijn voor deze teksten, maar of elke bewerking voor studenten even volledig en dus ook nuttig is, daarover zal de docent eerst zelf moeten oordelen.

Ton HOENSELAARS